

**Najwyższa Izba Kontroli
Departament Gospodarki,
Skarbu Państwa i Prywatyzacji**

Warszawa, dnia 4 listopada 2010 r.

**Zarząd
Polskiego Górnictwa Naftowego
i Gazownictwa SA**

P/10/046
KGP-4101-04-04/2010

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹ (dalej *ustawa o NIK*), Najwyższa Izba Kontroli² przeprowadziła w spółce Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo SA³, kontrolę działań związanych z zawarciem umów dotyczących dostaw gazu skroplonego z Kataru.

W związku z ustaleniami przedstawionymi w protokole kontroli, podpisanym w dniu 13 października 2010 r., Najwyższa Izba Kontroli - Departament Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji, stosownie do art. 60 *ustawy o NIK*, przekazuje Zarządowi Spółki niniejsze *Wystąpienie*.

1. Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia, pod względem legalności i gospodarności, podejmowane przez PGNiG w latach 2005-2010 (I połowa) działania, które doprowadziły do zawarcia umów o dostawy gazu skroplonego z Kataru.

W dniu 15 kwietnia 2009 r. podpisano umowę ramową [„*Qatargas Operating Company Limited and Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo SA – Heads Of Agreement (HOA)*”], która określa podstawowe elementy przyrzeczonego kontraktu, a więc m.in. ilość, formułę cenową, formę i miejsce dostawy, a także określenie, że realizacja dostaw nastąpi w punkcie odbiorczym w Świnoujściu przez stronę sprzedającą, ponieważ PGNiG nie posiada własnej floty gazowców.

---

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 zm.

² Departament Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji.

³ Dalej PGNiG lub Spółka.

Umowa z dnia 29 czerwca 2009 r. [„*Sale and Purchase Agreement for Liquefied Natural Gas, 2009, Qatar Liquefied Gas Company Limited (3) as Seller and Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo SA as Buyer*”] zawiera natomiast szczegółowe ustalenia dotyczące zobowiązań i praw stron przy dostawie do Polski 1 mln ton LNG⁴ rocznie, począwszy od 30 czerwca 2014 r. Obu umowom nadano klauzule poufności, co oznacza, że strony nie mogą udostępniać ich treści stronom trzecim przed rokiem 2039, bez zgody obu kontrahentów.

Dywersyfikacja dostaw gazu była decyzją o znaczeniu strategicznym z punktu widzenia bezpieczeństwa energetycznego kraju. Zgodnie z *rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 października 2000 r. w sprawie minimalnego poziomu dywersyfikacji dostaw gazu z zagranicy*⁵ maksymalny udział gazu importowanego z jednego kraju pochodzenia, w stosunku do całkowitej wielkości gazu importowanego w danym roku, nie mógł być wyższy niż 72% w latach 2005-2009 oraz nie powinien przekraczać 70% w latach 2010-2014 i 59% w latach 2015-2018. W 2009 r. norma ta nie została spełniona. Udział gazu importowanego z Rosji wyniósł 81,8%, a więc znacznie przekraczał dopuszczalny poziom. Od 1 stycznia 2009 r. nie były bowiem realizowane dostawy gazu środkowoazjatyckiego w wielkości 2,5 mld m³, w ramach obowiązującej umowy z firmą RosUkrEnergo. Zrównoważenie bilansu gazowego wymagało w tej sytuacji zwiększenia udziału dostaw z Rosji, zarówno w 2009 r. jak i w latach następnych. PGNiG nie ma bowiem technicznych możliwości sprowadzenia istotnych ilości gazu zza zachodniej granicy, z uwagi na aktualny stan systemu przesyłowego, a zwłaszcza zbyt małą przepustowość punktów wejścia. Przedstawiane Spółce, alternatywne dla rosyjskich, oferty dostaw gazu były natomiast mało wiarygodne i kończyły się w momencie prośby o dostarczenie dokumentów.

2. Przebieg negocjacji PGNiG ze stroną katarską oraz postanowienia przywołanych wyżej umów z dnia 15 kwietnia 2009 r. i z dnia 29 czerwca 2009 r. – w ocenie NIK - nie wskazują, aby istniał związek pomiędzy dostawami gazu z Kataru, a sprzedażą majątku stoczni w Gdyni i Szczecinie.

2.1. Podpisanie kontraktu poprzedziły analizy wskazujące na zasadność przyszłych dostaw gazu skroplonego do terminalu w Świnoujściu. Wykazano to m.in. w „*Studium wykonalności i założeń techniczno-ekonomicznych projektu importu LNG do Polski*”, opracowanym w 2006 r. przez konsorcjum firm doradczych, na zlecenie PGNiG.

W styczniu 2009 r. wykonany został także raport p.n. „*Rozwój światowego rynku skroplonego gazu ziemnego (LNG)*”, zawierający m.in. opis mechanizmów cenowych i wybra-

---

⁴ Skroplony gaz ziemny, z ang. Liquefied Natural Gas.

⁵ Dz. U. Nr 95, poz. 1042.

nych rynków LNG, przewidywany światowy poziom produkcji gazu skroplonego oraz niektóre ryzyka związane z projektami LNG. Raport zawierał także przegląd kluczowych postanowień umów sprzedaży LNG oraz aktualnych informacji dotyczących rynku tego gazu.

W PGNiG sporządzano również analizy wewnętrzne. W połowie 2008 r. przygotowano m.in. „*Analizę Netback Value dla dostaw LNG z Kataru (instalacja Ras Laffan) do Polski (Świnoujście)*”, „*Informację w sprawie kształtowania się ceny gazu LNG według formuły zaproponowanej przez Qatargas w porównaniu z ceną gazu z kontraktu jamalskiego*” oraz analizę rynkową, stanowiącą uzasadnienie wniosku PGNiG do Ministra Skarbu Państwa o wyrażenie zgody na zawarcie umowy zakupu gazu od Qatargas Operating Company Ltd.

2.2. Państwo Katar nie było jedynym rozpatrywanym kierunkiem dostaw. Spośród potencjalnych producentów LNG (wskazanych w „*Studium wykonalności i założeń techniczno-ekonomicznych importu LNG do Polski*”) wyselekcjonowano, oprócz Kataru, także dwa inne kierunki, to jest Algierię (firma Sonatrach) i Francję (firma Gaz de France – obecnie GdF SUEZ). Oczekiwany przez tych partnerów zakres współpracy był jednak szerszy niż tylko dostawy LNG.

W ocenie NIK przystąpienie do rozmów dotyczących długoterminowych dostaw LNG do Polski z partnerem katarskim było działaniem gospodarnym, a podpisane za zgodą Ministra Skarbu Państwa umowy należycie zabezpieczają interesy strony polskiej. Postanowienia umów zapewniają wystarczającą pewność dostaw oraz gwarantują bezpieczeństwo finansowe w przypadku wystąpienia sytuacji uniemożliwiającej odbiór gazu.

2.3. Parametry cenowe dostaw, to jest sposób ich określenia oraz wysokość, nie odbiegają od stosowanych na rynkach światowych.

W negocjacjach dotyczących obydwu umów z firmami katarskimi uczestniczyła kancelaria prawna Weil Gotshal & Manges – Paweł Rymarz Spółka Komandytowa (zwana dalej WGM), oraz angielska firma Poten & Partners. W *Memorandum* z dnia 21 czerwca 2009 r., przygotowanym przez WGM dla Zarządu PGNiG SA, obejmującym opinie i rekomendacje co do planowanego zawarcia umowy na dostawy skroplonego gazu ziemnego napisano, że projekt kontraktu prawidłowo zabezpiecza interesy PGNiG SA, uwzględnia rynkowe standardy obowiązujące przy zawieraniu umów na dostawy LNG i nie odbiega od umów tego typu podpisywanych przez międzynarodowo rozpoznawalne spółki z sektora gazowego.

W ocenie NIK, obecnie nie jest jednak możliwa dokładna ocena opłacalności całego kontraktu. Nie są bowiem znane przyszłe ceny gazu ziemnego LNG kupowanego w kontrak-

cie długoterminowym, ani średnie ceny dostaw w ewentualnych transakcjach spotowych⁶. Nie jest więc możliwe ich porównanie z cenami gazu ziemnego dostarczanego rurociągami. Szacowanie wartości 20-letniego kontraktu utrudnia dodatkowo postanowienie, że strony, po upływie wskazanego w umowie okresu realizacji umowy, będą mogły negocjować zmianę współczynników we wzorze cenowym.

2.4. PGNiG monitoruje stan zaawansowania i tempo prac związanych z budową terminalu do rozładunku gazu skroplonego w Świnoujściu. Z prac tych wynika, że nie ma zagrożenia dla planowanego terminu rozpoczęcia odbioru gazu w dniu 1 lipca 2014 r.

Kluczowym dokumentem dla realizacyjnej fazy tej inwestycji jest *Porozumienie w sprawie zapewnienia realizacji inwestycji pomiędzy PGNiG, Operatorem Gazociągów Przesyłowych Gaz-System SA (OGP Gaz-System) i Polskim LNG Sp. z o.o. (PLNG)*, zawarte w dniu czerwca 2009 r. Załącznikiem do tej umowy jest harmonogram realizacji inwestycji przygotowany przez firmę Gaz-System SA. Operator ten do budowy i eksploatacji terminalu powołał spółkę Polskie LNG Sp. z o.o. Zgodnie z komunikatem ogłoszonym przez Polskie LNG w dniu 31 marca 2010 r., cała inwestycja realizowana jest zgodnie z przyjętym harmonogramem.

3. Biorąc pod uwagę powyższe oceny i uwagi, wobec niestwierdzenia nieprawidłowości, Najwyższa Izba Kontroli odstępuje od formułowania wniosków pokontrolnych.

Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 62 ust. 1 *ustawy o NIK*, zwraca się do Zarządu o przekazanie, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag zawartych w niniejszym wystąpieniu.

Stosownie do art. 61 ust. 1 *ustawy o NIK*, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Zarządowi prawo zgłoszenia do dyrektora Departamentu Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji NIK umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen uwag, zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, termin nadesłania informacji, o której wyżej mowa, liczy się – stosownie do art. 62 ust. 2 *ustawy o NIK* – od dnia otrzymania ostatecznej uchwały w sprawie powyższych zastrzeżeń.

/Wicedyrektor Departamentu Gospodarki,
Skarbu Państwa i Prywatyzacji
Lech Oniszczenko/

---

⁶ Dostawy natychmiastowe, realizowane na podstawie jednorazowych kontraktów zawieranych na wolnym rynku.